Dans leur introduction à l'ouvrage, Xavier Vandendriessche et Bruno Villalba, se demandant si le Front National peut être considéré comme une « aporie juridique » (9), indiquent qu'il « n'a jamais été question d'instruire un quelconque procès en légitimité du Front National » (14) lors de la tenue du séminaire qui est à l'origine de ce livre. Force nous est cependant de constater que tous les chapitres de cet ouvrage constituent des attaques en règle du Front National. C'est dire que tous ceux, et ils sont fort nombreux – plus de 80 pour cent de l'électorat français – qui n'ont pas voté pour le candidat de l'extrême-droite aux dernières élections présidentielles de 2002, ou aux législatives de juin de la même année, trouveront dans cet ouvrage amplement de quoi justifier leur vote et conforter leurs prises de position. En ce qui nous concerne – et nous tenons à préciser ici que nous avons voté à chacun des deux tours pour le candidat Jacques Chirac – nous devons dire que notre souci universitaire de l'objectivité scientifique, ainsi que le grand respect que nous éprouvons pour la règle de justice naturelle audi alteram partem (toujours entendre les deux côtés du prétoire avant de rendre un jugement), font que nous regrettons quelque peu l'approche exclusivement unidimensionnelle et strictement monolithique qu'ont délibérément adoptée les directeurs de cette publication. La liste des arguments qu'on peut opposer au Front National est suffisamment longue et forte – le présent ouvrage en est la preuve éloquente – pour qu'il soit possible de justifier intellectuellement une politique éditoriale refusant de donner la parole à ceux qui ne partagent pas le point de vue de la vaste majorité des Français. Mais ce qui peut se concevoir au sein d'un média engagé s'accepte beaucoup plus difficilement lorsqu'il s'agit de travaux académiques. On est en droit d'espérer ici, effectivement, un long débat d'idées, la recherche de la vérité procédant par l'affrontement d'opinions diversifiées et opposées. Toute autre approche est inévitablement de nature à affaiblir les conclusions des auteurs de l'étude tant le lecteur est tenté de se dire: mais, s'ils ont raison, alors pourquoi craindre autant l'opinion adverse?

Národní fronta a právo

V úvodu recenze, kde si Xavier Vandendriessche a Bruno Villalba kladou otázku, zda lze Národní frontu (dále jen FN) z právního hlediska považovat za "slepou uličku" (9), autoři uvádí, že cílem seminářů, na kterých je tato práce postavena, "nikdy nebylo připravit soudní proces týkající se právní legitimity FN." Přesto musíme konstatovat, že všechny kapitoly této práce představují otevřené útoky na FN. Všichni, kteří v posledních prezidentských volbách v roce 2002 nebo v parlamentních volbách z června téhož roku nedali hlas kandidátovi krajní pravice (a s 80% všech voličů je jich opravdu mnoho), tak v této práci najdou dostatek argumentů, kterými mohou obhájit své rozhodnutí a posílit svá stanoviska. My však musíme podotknout, a na tomto místě považujeme za vhodné upřesnit, že v každém kole jsme volili Jacquese Chiraca, že kvůli našemu akademickému zájmu o dosažení vědecké objektivity, stejně jako kvůli tomu, nakolik si vážíme principu přirozeného práva *audi alteram partem* (před vydáním rozsudku si vždy vyslechnout obě zúčastněné strany), poněkud litujeme výhradně jednorozměrného a monolitického přístupu, který vedoucí této publikace záměrně zvolili. Seznam argumentů, kterými lze oponovat FN je dostatečně dlouhý a solidní k tomu, abychom dokázali intelektuálně obhájit editoriální politiku, ve které se voličům, kteří mají jiný názor než drtivá

většina Francouzů, nedostává prostoru pro vyjádření. Tato práce je toho ostatně zářným příkladem. Jenže to, co je přijatelné ve světě angažovaných médií, je už o poznání hůře akceptovatelné ve světě akademických prací. Zde totiž zcela po právu očekáváme dlouhou diskuzi, kde by hledání pravdy bylo založeno na konfrontaci různých, protichůdných názorů. Jakýkoli jiný přístup nevyhnutelně vede k oslabení závěrů, jež autoři studie vyvozují, protože čtenář bude mít tendenci klást si otázku: "Pokud je pravda, co se zde píše, proč se tolik bát opačného názoru?"

Václav Hrůza